

O każdej umowie o dzieło poinformujemy ZUS

16 lipca 2020

Pod osłoną tzw. Tarczy 1.0. wprowadzono zmiany do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które w zasadniczej części wejdą w życie 1 stycznia 2021 r. Choć z pozoru niewielkie, mogą stać się istotnym narzędziem do kontroli umów o dzieło. Mogą też oznaczać kolejny krok w kierunku zmiany podejścia do umów cywilnoprawnych.

Co się zmieni?

Płatnik składek będzie zobligowany do poinformowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zawarciu każdej umowy o dzieło – w terminie 7 dni od jej zawarcia.

Obowiązek nie będzie dotyczył umowy o dzieło zawartej z osobą, z którą płatnik pozostaje w stosunku pracy lub w ramach której osoba ta wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (mimo, że zawarta jest z innym podmiotem). W konsekwencji spod obowiązku mają być wyłączone umowy o dzieło, które w tych konkretnych przypadkach podlegają oskładkowaniu (co jest wyjątkiem od zasady, zgodnie z którą od umów o dzieło nie są odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne).

Informacje o zawartych umowach o dzieło będą ewidencjonowane na koncie płatnika składek.

Jak realizować nowy obowiązek?

Wprowadzone obowiązki generują wiele pytań. Nie jest jasne jakie dokładnie informacje dot. poszczególnych umów o dzieło trzeba będzie przekazać do ZUS. Niewykluczone, że zostanie wprowadzony wzór zgłoszenia zawierający informację o zawarciu umowy i ewentualne informacje dodatkowe o umowie.

Czy obowiązek będzie dotyczył zupełnie nowych umów o dzieło zawartych po 1 stycznia? Nie jest wykluczone, że może on również dotyczyć współpracy w ramach wcześniej zawartych umów ramowych lub wcześniejszych umów o dzieło jedynie aneksowanych po 1 stycznia.

Uzasadnienie zmian do ustawy

Według oficjalnego uzasadnienia, zmiany mają usprawnić wypłaty „tarczowych” świadczeń pomocowych dla osób, które wykonują pracę na podstawie umów o dzieło oraz zminimalizować ryzyko nadużyć w tych przypadkach. Taka argumentacja rodzi jednak pytanie - dlaczego omawiany obowiązek wchodzi w życie w przyszłym roku, skoro pierwsze wypłaty świadczeń już dawno miały miejsce?

Dzięki nowym zapisom, ZUS zyska dużą wiedzę o faktycznym wykorzystaniu umów o dzieło przez konkretne podmioty, co może doprowadzić do m.in.:

- wzmożonych kontroli ZUS w celu weryfikacji, czy zawierane umowy cywilnoprawne (w tym umowy o dzieło) nie powinny być przekwalifikowane – nowy obowiązek informacyjny ułatwi organom uzyskanie informacji o podmiotach, które regularnie zawierają tego typu umowy;
- kolejnych zmian przepisów, których celem będzie doprowadzenie do oskładkowania tego typu umów (niezmiennie powracający temat umów cywilnoprawnych, czyli tzw. „umów śmieciowych”).

Jak przygotować się do nadchodzących zmian?

Do wejścia w życie zmian pozostało nieco ponad pięć miesięcy. To przede wszystkim czas na weryfikację lub uporządkowanie polityki zawierania umów cywilnoprawnych - by ograniczyć ryzyko ich rekwalfikacji. Jakie działania należy podjąć?

- zweryfikować - w przypadku już zawartych umów o dzieło - czy zlecane w ich ramach prace są charakterystyczne dla umowy o dzieło i ocenić ryzyko ewentualnego zakwestionowania takiej kwalifikacji (w tym wydatki związane z obowiązkiem uiszczenia zaległych składek);
- dokonać przeglądu wzorów umów o dzieło, które są używane na co dzień i wielokrotnie powielane – czy faktycznie ich treść jest charakterystyczna dla umowy o dzieło;
- sprawdzić, czy do już zawartych umów o dzieło (np. ramowych) zastosowanie będzie miał nowy obowiązek;
- przed zawarciem kolejnej umowy o dzieło rozważyć, czy faktycznie współpraca w oparciu o taki typ umowy jest w danym przypadku bezpieczna.

Więcej o umowach o dzieło i cywilnoprawnych oraz związanych z nimi kwestiach praktycznych i ryzykach znajdą Państwo niebawem na naszym blogu cowprawiepiszczy.com oraz w przyszłych newsletterach.